

ቀዳምነት ውርሻ አበው

ውርሻ አበው፤ ሹሉ እቲ ብሰንሰለታዊ ምርኽኻብ ኣቢሉ ካብ ሓዋርያትን ኣቦታትን ናባና ዝበጽሖ ኣስተምህሮ ማለት ኢዩ። እዚ ሽኦ ብዘይካ እቲ ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ዝተሓድገልና ጽሑፋት፣ ከምኡውን ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ዘይተጠቐሰ ኣርእስ ትታት፣ ብዝኾነ መገዲ ግን ምስኡ ዘይጸረር ኢዩ።

ፕሮቴስታንት ብውርሻ አበው ኣይኣምኑን ኢዮም። ብዘይካ ብመጽሓፍ ቅዱስ ኻካልእ ዝኾነ ነገር ኣይክተሉን፣ በዚ ሽኦ ኩሉ እቲ ዝሓለፈ ወለዶታት ንቤተክርስቲያን ዝሓደገላ ርስትታት፤ ሹሉ እቲ ኣቦታትና ሓዋርያት ዝሓደገዎን ቀዳሞት ኣቦታት ቤተክርስቲያንን ቅዱስ ጉባኤታትን ሕግታትን ሥርዓ ታት ቤተክርስቲያንን ከምኡውን እቲ ኣብ ቤተክርስቲያንና ዘሎ ሥነ-ምግባርን ሥርዓትን፣ ኩሉ እቲ ካብ ነዊሕ ዘመናት ካብ ወለዶታት ብምርኽኻብ ዝወሰድናዮ ኣስተምህሮ ይገድፍዎ። ኣብዚ እምብኣር ጉዳይ ውርሻ አበው ክንምርምር ኢና።

ጥንታውነት ውርሻ አበው ካብ ኣቦና ኣዳም ዝጀመረ፣ ቅድሚ መጽሓፍ ቅዱስ ዝነበረ ኢዩ፤

እቲ ናባና ብጽሑፍ ዝበጽሖ ጥንታዊ ሕጊ፣ ብኢድ እቲ ቅድሚ ልደተ ክርስቶስ ኣብ መንጎ ዓሠርተው ኣርባዕተን ዓ ሠርተው ሓሙሽተን ክፍለ ዘመን ዝነበረ፣ ብነብዪ ሙሴ ዝተጸ ሕፊ ኢዩ። ውርሻ አበው ግን ካብዚ ንላዕሊ ኣዚዮ ጥንታውነት ዘሎዎ ኢዩ... ደቂ ሰባት ብዘይእተጸሕፈ ሕጊ፣ ንኣሽሓት ዘመናት ዝኣክል ተቐሚጦም ኢዮም። መን ኢዩ እቲ ንሓሳቦም ዝመርሕ ዝነበረ፤ ብሓደ ወገን ሕልና ኢዩ፣ (ናይ ሞራል ሕጊ ይበሃል)። ቡቲ ካልእ ከኣ ውርሻ አበው፣ እቲ ካብ ወለዶ ናብ ወለዶ

ዝረኽቡ ዝነበረ ኢዩ።

ነቲ ቅድሚ ጽሑፍ ሕጊ ዝነበረ፣ ገለ ኣብነታት ክንጠቅስ ክንፍትን ኢና...

፩፡- ኣብ መጽሓፍ ኦሪት፣ ኣቢል ካብተን ስቡሓትን ሸፍራትን ሞንሲኡ መሥዋእቲ ንኣምላኽ ከም ዘቐረበ ተጠቂቑ ኣሎ። (ዘፍ.4:4)። ሓዋርያ ቅዱስ ጳውሎስ ከኣ ነዚ ጥቕሲ እዚ ከምዚ ዝሰዕብ ብምባል ገለጸ፤ “ኣቢል ካብ መሥዋእቲ ቃኤል ዝበልጽ መሥዋእቲ ንኣምላኽ ብእምነት ኣቐረበ።” (ዕብ.11:4)። ኣብዚ ሕቶ ኣሎና፤

ኣቢል ኣብቲ ንሱ ዝነበረሉ ዘመን ዝተጸሕፈ ሕጊ ዘይነበረ ክኑሱ፣ ብዛዕባ እቲ ንእግዚኣብሔር ዝቐርብ መሥዋ እቲ ገጸ በረኽት ሓሳብ ካበይ ፈለጠ? እቲ እምነትኪ ካበይ ረኽቦ?

ብዘይጥርጥር ካብ ኣቦኡ ኣዳም ብውርሻ አበው ዝተረከቦ ኢዩ፣ ኣቦና ኣዳም ከኣ ብቐንዱ ካብ ኣምላኽ ተረከቦ፣ እዚ ሹሉ ሽኦ ቅድሚ እቲ ሙሴ ብዓሠርተው ኣርባዕተ ዘመን ብዛዕባ ሕጊ መሥዋእቲ ዝጸሓፎ መጽሓፍ ኢዩ ነይሩ።

፪፡- ልክዕ በዚ ዓይነት ኣበሃህላ ሽኦ፣ ነቲ ኣቦታትና፤ ኖሳ፣ ኣብርሃም፣ ይስሓቅ፣ ያዕቆብ፣ እቲ እሙን ኢዮብ ዘቐረብዎ መሥዋእቲውን ክንብል ኻኽእል...

ኩሎም ብውርሻ አበው ኣቢሎም ዝተረከብዎ መሥዋእቲ ይፈልጡ ነበሩ። ከምኡውን ከምቲ ኣቦና ኖሳ ብድሕሪ ማይ ኣይኒ ዝገበሮ ኣተሃናን፣ መሕረሪ መሥዋእቲ ተረከቡ፤ “ኖሳ ድማ ንእግዚኣብሔር መሠውኢ ሠርሐ።...” (ዘፍ.8:20)። ኣቦና ኣብርሃምውን ኣብ ድዋታት ሞሬ መሠውኢ ምስ ሠርሐ፣ (ዘፍ.12:7) ምህናዕ መሕረር መሥዋእቲ ብእኡ ቀጸለ። ነዚ

ሀንፃ መሥዋእቲ ዝእዝዝ ዝኸነ ቅዱስ መጽሓፍውን ኣይነበረን።

፫:- መጽሓፍ ቅዱስ ከኣ ብድሕሪ ማይ ኣይኒ ብዛዕባ ኣቦና ኖኅ ከምዚ ዝሰዕብ ይብል፤ “ካብ ንጹህ እንሰሳ ዘበለን ካብ ኩለን ንጹሃት ኣዕዋፍን ወሲዱ ኸኣ ዝሓርር መሥዋእቲ ኣብ መሠውኢ ኣዕረገ። እግዚአብሔር ድማ እዚ ጥዑም መኣዛ ኣጫነው።...” (ዘፍ.8:20-21)።

ኖኅ፡ እቲ መሥዋእቲ ካብ ንጹሃት እንሰሳታት ከም ዝቐርብ ካበይ ፈለጦ?

ምናልባት ብቐጥታ ካብ እግዚአብሔር ተቐቢሉ ድሓር ከኣ ንዝመጽእ ወለዶ ኣረኪብዎዶ ይኸውን? እዚ ኸኣ ቅድሚ እቲ ሙሴ ብዛዕባ ሓሳባትን ሓበሬታን እተን ንጹሃት እንሰሳታት ኣብ ኦሪት ምቕባሉ ኢዩ ዝኸነ።

፬:- ኣብቲ ኣቦና ኣብርሃም ምስ መልክጼዴቅ ዝተራኸበሉ ጽሑፍ፡ ብዛዕባኡ ከምዚ ዝሰዕብ ተባህለ፤ “... ንሱ ኸኣ ካህን ልዑል ኣምላኽ።...” (ዘፍ.14:18)።

ነቲ መልክጼዴቅ ነቦና ኣብርሃም ክባርኽ ዝተዋሀበ ክህነት ካበይ ኢዩ ዝፈለጦ?፡ ከምኡውን እቲ ኣቦና ኣብር ሃም ንመልክጼዴቅ ዕሽር ክህቦ ዝኸኣለኸ፡ (ዘፍ.14:20)፡ በዚ ኸኣ ንሱ ከም ዝገብዮ ኣመልከተ (ዕብ.7:6-7)።

ኣብቲ እዋን እቲ ብዛዕባ ክህነትን ተግባሩን ክብሩን ንኻልእት ከመይ ጌርካ በረኽት ከም ትህበሉን ዝገልጽ ዝተጻሕፈ ሕጊ ኣይነበረን። ኣብቲ ዝሓለፈ ናይ ኦሪት ምዕራፋት ከኣ “ካህን” ከምኡውን “ክህነት” እትብል ቃል ብፍጹም ኣይተጠቐሰትን...

ብዘይካ ብውርሻ ኣበውሲ ካበይ ኢዩ ብዛዕባ ክህነት ክፍለጥ ኪኢሉ...?

፭:- ኣብቲ ኣብርሃም ምስ መልክጼዴቅ ዝተራኸበሉ ጽሑፍውን፡ ኣብርሃም ካብ ኩሉ ዕሽር ከም ዝሃቦ ሰሚዕና፤ (ዘፍ.14:20)።

ኣብቲ ጊዜ እቲ ኣቦና ኣብርሃም ብውርሻ ኣበው እንተ ዘይኮይኑ... ምህብ ዕሽር ካበይ ፈለጦ? ኣብቲ እዋን እቲ ናይ ዕሽር ሕጊ ብጽሑፍ ኣይተዋሀበን።

ልክዕ ከምኡ ኸኣ ኣቦና ያዕቆብ ብዛዕባ ሓሳብ ዕ ሽርሲ ካበይ ምስ ፈለጦ ኢዩ? ንኣምላኽ ከምዚ ዝሰዕ ብ ዝበሎ፤ “... ካብ እትህበኒ ዘበለ ኩሉ ድማ ዕሽር ክህበካ ኢዩ።” (ዘፍ.28:22)።

ኣቦና ያዕቆብ ንሥርዓት ዕሽር ብውርሻ ኣበው ከም ዝተረከቦ ርጉጽ ኢዩ፡ ካብ እቲ ንመልክጼዴቅ ዕሽር ዝሃቦ ኣቦሓጉኡ ኣብርሃም ተረከቦ፡ ካብ ዝተጻሕፈ ሕጊ ብፍጹም ኣይወሰደን...

ውርሻ ኣበው ቅድሚ ዝተጻሕፈ ሕጊ ንደቂ ሰባት መምህርም ከም ዝነበረ በሪሁ ኣሎ... ብድሕሪኡውን ቀጸሉ...

፮:- ኣብ ሥነ-ጽሑፍ፡ ኣቦና ያዕቆብ ካብ ሓዉ ኤሳው ኣርሒቑ ኣብ ዝሕበኣሉ ዝነበረ እዋን ነቲ ኣብ መሬት ዝተተኸለ፡ ጫፉ ኸኣ ክሳዕ ሰማይ ዝተንከፈ መሳልል፡ መላእኽቲውን ክወርዱሉን ክድይቡሉን ምስ ረኣዩ፡ እግዚአብሔር ተዛረቦ ቃልኪዳንውን ኣተወሉ... መጽሓፍ ቅዱስ ድማ ከምዚ ዝሰዕብ ይብል፤ ያዕቆብ በለ፡ “...እዚኣ ቤትኣምላኽ ኢያ እምበር ካልእ ኣይኮነትን፡ እዚኣ ኸኣ ደገ ሰማይ ኢያ፡ በለ።” “... ነቲ ኣብኣ ተተርኢሰዎ ዝነበረ እምኒ ወሲዱ ሓወልቲ ክኸውን ኣቐሞ፡ ኣብ ልዕሊኡ ኸኣ ዘይቲ ከፃወሉ።”... (ዘፍ.28:10-22)።

ኣቦና ያዕቆብ “ቤትኣምላኽ” ዝብል ቃል ካበይ ፈለጦ?

ምቕባእ ቤት እግዚአብሔርከ ብምክፍው ዘይቲ ከም ዝፍጸም ካበይ ፈለጦ? ኣብዚ ኹሉ ዝኾነ፡ ኣብ ዝተጸሕፈ ሕጊ ብፍጹም ዝሠፈረ ኣይነበረን... ብዘይካ ብውርሻ ኣበው ብክልእ ዝተረከቦ ክኸውን ኣይክእልን ኢዩ...።

፯፡- እግዚአብሔር ዝተጸሕፈ ሕግታት ኣብ ዝሃበሉ እዋን፡ ውርሻ ኣበው ውን ኣቐዲሙ ቆይሙ ነበረ።

ኣብ ዝተፈላለዩ ኣጋጣሚታት ዝተሃበሉ ሓደራ ኣቦታት፡ ንደቆም ውርሻ ኣበው ከረከብዎም ኢዩ ነይሩ። ኸኹሉ ማገፅን ኣዲኡ ዝሸፈተ ዘበለ በኸሪ ንእግዚአብሔር ከም ዝውሃብ፡ ንደቆም ከዘንትዉ ኣዘዘም። (ዘጸ.13፡14-16)። ከምኡ ውን ንህዝቡ ከምዚ ዝሰዕብ በሎም፤ “ኣንትሰ እቲ ዓይኛኻ ዝረአዮ ነገር ከይትርስዮ፡ በኸሉ መዓልታትታት ህይወትካ ድማ ካብ ልብኻ ከይወፅእ፡ ንደቕኻን ንደቂ ደቕኻን ድማ ከተፍልጦም፡ ንርእሽኻ ተጠንቀቕ፡ ነፍሽኻ ሓሉ።” (ዘዳ.4፡9)።

፰፡- ኣብ ክርስትናውን ከይተረፈ፡ ኣብ ገለ ጸሓፊታት ሓድሽ ኪዳን፡ ገለ ሓበሬታታት ናይ ብሉይ ኪዳን፡ ካብ ውርሻ ኣበው ዝተወሰደ ጽሑፍ ኣሎ።

ናይዚ ኣብነት፤ ሓዋርያ ጳውሎስ ንነብዩ ሙሴ ብኣሰማት ዝተቐዎም ክልተ ጠንቄልቲ ከምዚ ኢሉ ጠቐሶም፤ “ከምቲ ኢያኒስን ኢያምበሬስን ንሙሴ እተቐዎም፡ እቶም ኣእምሮኦም ዝጠፍኡ፡ ብእምነት ዘይተፈተኑ ሰባት ድማ ከምኡ ነታ ሓቂ ይቃወምዎ ኣለዉ።” (2ጢሞ.3፡8)።

ንሕና ኸአ እዘን ክልተ ኣሰማት እዚአን ኣብ መጻሕፍቲ ሙሴ ይኹን ኣብ ብሉይ ኪዳን ኣይረኽብናየንን። ግን ምናልባት ሓዋርያ ጳውሎስ ነዚ ብውርሻ ኣበው ኣቢሉ ፈሊጥዎ ይኸውን።

፱፡- እቲ ኣብ ሓድሽ ኪዳን ዝኾነ ብውሕድ ዝበለ ደረጃ ኣብ

ብሉይ ኪዳን ዝኾነ ኢዩ።

ነዊሕ ጊዜ ብዘይጸሓፊታት ወንጌልን መልእኽትታትን ሓሊፉ።

ከሉም ሰባት ዳርጋ ዕሥራ ዓመት ዝኣክል ኸኹሉ እምነትን ኩሉ ታሪኽ ክርስቶስን ኣስተምህሮኡን ተግባር ተበጃውነትን፡ ብመገዲ ውርሻ ኣበው ኣቢሎም ይቕበሉ ነበሩ...

፲፡- ጎይታና ኢየሱስ ክርስቶስውን ወንጌል ኣይጸሓፈን፡ ዝተጸሕፈ ወንጌል ድማ ኣይሓደገን። ግን ይሰብኸን የስተምህርን ነበረ፡ ንሰባት እቲ መንፈስን ህይወትን ዝኾነ ቃሉ ሓደገሎም (ዮሃ.6፡63)። ነዚ ኸአ ሰባት ኣመሓላለፍዎ። ኣብቲ ኣስተምህሮን ተግባር ብሥራትን ዝጀመረሉ እዋን ከአ፡ ንሰባት ከምዚ ዝሰዕብ በሎም፤ “...እቲ ዘመን ተፈጸመ፡ መንግሥቲ ኣምላኽ ከአ ቀረበት፡ ተነስሑ ብወንጌልውን እመኑ፡ እናበለ ወንጌል መንግሥቲ ኣምላኽ ሰበኸ።” (ማር.1፡15)። ኣብቲ እዋን እቲ ዝተጸሕፈ ወንጌል ኣይነበረን። ግን ዘሓጉስ ሰብከት ብሥራት ነበረ፡ እታ ናይ ቃል ወንጌል እተምስል፡ ወይ ከአ እቲ ኣምላኽዊ ኣስተምህሮ ብምርክባብ ዘመሓላለፍዎ።

ልክዕ ከምኡ ዝኣመሰለ ትርጉም ከአ፡ ነቲ ጎይታ ንሓዋርያት ዝበሎም ከምኡ ንብል፤ “ናብ ኩላ ዓለም ኪዱ፡ ንብዘሎ ፍጥረት ከአ ወንጌል ሰበኸሉ።” (ማር.16፡15)። እዚ ኹሉ ካብ ሥነ-ጽሑፍ ወፃኢ ኢዩ።

፲፩፡- አብዚ ኸአ አገዳሲት ሓቂ ንብል፡ ንሳ ኸአ፤

መጽሓፍ ቅዱስ ንኩሉ ነገር አይጠቅሱን።

ሀ፡- እቲ ኩሉ ጉይታና ኢየሱስ ክርስቶስ ዝገበሮን ዝበሉን አይተጠቅሱን፡... እቲ ዝኾነ፡ እቶም ወንጌላውያን ገለ ካብ ቃላት ጉይታን ካብ ተግባራቱን መሪጸም ንሰባት ኣብ ዝተወሰነ እዋን ጸሓፊ-ም፡ እቲ ዝተረፈ ኸአ ገደፍዎ። እዚ ኸአ ኣብቲ ናይ መወዳእታ ዝተጻሕፈ ወንጌል በሪሁ ይርከብ፡ ሓዋርያ ቅዱስ ዮሃንስ ከምዚ ዝሰዕብ ይብል፤ “ኢየሱስ ዝገበሮ ግብሪ ድማ ብዙሕ ካልእ ኣሎ። ኩሉ ብብሓደ ተጻሒፉ እንተ ዝኸውንሲ፡ ነቲ እተጻሕፈ መጻሕፍቲ ኩላ እዛ ዓለም እኳ አይምእኸለቶን ይመስለኒ።” (ዮሃ.21:25)። ከምኡ ውን ከምዚ ዝሰዕብ ይብል፤ “ኢየሱስ ድማ አብዚ መጽሓፍ ዘይተጻሕፈ ካልእ ብዙሕ ተአምራት ኣብ ቅድሚ ደቀ መዛሙርቲ ገበረ። ግናኸ ኢየሱስ፡ ንሱ ክርስቶስ ወዲ ኣምላኽ ምኽኒ ምእንቲ ክትአምኑ፡ አሚን ኩም ውን ብስሙ ህይወት ምእንቲ ክትረኽቡ ኢዩ እዚ እተጻ ሕፊ።” (ዮሃ.20:30-31)።

ተአምራት ጉይታና ኢየሱስ ክርስቶስ እቲ ኣብ ወንጌል ጥራይ ዝተጻሕፈ አይምስልኩም፡ ካልእ ብዙሕ ተአምራት ዘይተጻሕፈ ኣሎ። ነዚ ምስክር ቃል ወንጌላዊ ሉቃስ ይእኸለና፤ “ፀሓይ ክትዓርብ እንከላ ኸአ፡ በበይኑ ዝኾነ ሕማም ዘለዎም ኩሎም ሕሙማት ናብኡ ኣምጽኡ። ንሱ ድማ ኣብ ነብሲ ወከፎም ኢዱ ኣንቢሩ ኣሕወዮም።” (ሉቃ.4:40)።

ቀጽሪ እዞም ሕሙማት ክንደይ ኢዩ ነይሩ? ኣዝዩ ብዙሕ ኢዩ። ኩሉ ተአምራት ምሕዋይ አይተመዝገበን፡ መምህርና

ሓዋርያ ማቴዎስ ውን ከምዚ ዝሰዕብ ይብል፤ “ኢየሱስ ድማ ኣብ ኩላ ገሊላ፡ ኣብ ቤት ጸሎቶም እናመሀረ፡ ወንጌል መንግ ሥቲ ውን እናሰበኸ፡ ኩሉ ሕማምን ኣብ ህዝቢ ዘሎ ኩሉ ድናሰን እናኣሕወዩ ይዘውር ነበረ።” (ማቴ.4:23)።

እቲ ምሕዋይ ኩሉ ሕማማትሲ ከመይ ኢዩ ነይሩ? አይተጠ ቅሱን።

እቲ ጉይታ ኣብ ቤት ጸሎቶም ዝሃቦ ኣስተምህሮን ስብከትንከ እንታይ ኢዩ ነይሩ? እዚ ውን አይተጠቅሱን።

መምህርና ወንጌላዊ ማርቆስ ክርስቶስ ናብ ቅፍርናሆም ምስ ኣተወ፡ ኣብ ቤትጸሎት ኣተወ ይብል፤ “... ብሰንበት ናብ ቤት ጸሎት ኣትዩ መሃረ። ከምቶም ጸሓፍቶም ዘይኮነስ፡ ሥልጣን ከም ዘሎዎ ይምህሮም ነበረ እዋ፡ ቦቲ ምህሮኡ ተገረሙ።” (ማር.1:21-22)።

እቲ ዘገረጥም ምህሮኡ እንታይ ኢዩ? አይተጻሕፈን።

ኣብ ተአምር ሓሙሽተ ሕብስትን ክልተ ዓሣን ከአ፡ ካብ ንጉሆ ክሳብ ዓራርቦ የምህሮም ነበረ። እንታይ ኢዩ እቲ ዘስተ ምህሮም ዝነበረ? ብዛዕባኡ ኣብ ወንጌል አይተጠቅሱን።

እቲ ክርስቶስ ኣብ ደንደስ ባሕሪ ዝሃቦ ኣስተምህሮ እንታይ ኢዩ ነይሩ? ኣብ ገምገም ፋባ ዝሃበኸ? ኣብ መርከብ ኮይኑ ዘስተምሃሮኸ? ኣብ ፈቐዶ ጎደቦታት ዘስተምሃሮኸ? ኣብ ወንጌል ስለ ዘይተጻሕፈ አይገፈፈጥን።

ለ፡- ብድሕሪ ትንሣኤኡ ኸአ ልክዕ ከምኡ ኢጋጠሙ... ጉይታና ኢየሱስ ክርስቶስ ንደቂ ኤማሆስ ረኽቦም ተባህለ።

“ካብ ሙሴን ኩሎም ነቢያትን ሓዚኩ ኸአ እቲ ብዛዕባኡ ኣብ ኩሉ ጽሑፋት ዘሎ ክትርጉመሎም

ጀመረ።” (ሉቃ.24:27)።

እዚ ኹሉን ካልእ ከምኡ ዝኣመሰለን ኣብ ወንጌል ኣይተጸሕፈን። ብዘይጥርጥር ግን ብውርሻ ኣበው ኣቢሉ ናባና በጽሖ። ወይውን ብውሑዱ ገለ ካብኡ ናባና በጽሖ።

ሓ:- ብዛዕባ እተን ጉይታና ብድሕሪ ትንግሌኡ ምስ ደቂ መዛሙርቱ ብዛዕባ ጉዳይ መንግሥቲ ኣምላኽ እናተዛረበ ዘሕለፈን ኣርብዓ መዓልታት እንታይ ንበል። (ግብ.1:3)።

እንታይ ኢዩ እቲ ጉይታ ብዛዕባ ጉዳይ መንግሥቲ ኣምላኽ ዝበለ።?

ብዘይጥርጥር እቲ ጉይታ ብድሕሪ ትንግሌኡ ምስ ደቂ መዛሙርቱ ተራኺቡ ንኸዛረቡ ብቐፅ ዝኾነ ነጥቢ፡ ኣዝዩ ኣገዳሲ ኢዩ። “ምስናይ እዚ ኹሉ ግን ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ኣይተጠቐስን... ምናልባት ንክርድእዎ ዝኸእሉን፡ ንህዝቢ ድማ ከምህርዎ ዘለዎምን መራሕቲ ቤተክርስቲያን፡ ጥራይ ዝምልከት ጉዳይ ይኸውን።” ልክዕ ከምቲ ንሱ ዝበለ። “ስለዚ ኪዱ ንኹሉም ኣህዛብ ብስም ኣቦን ወድን መንፈስ ቅዱስን እናኣጥመቐኩም፡ ዝኣዘዝኩኩም ኩሉ ክሕልዉ ኸኣ እናመሃርኩም፡ ደቂ መዛሙርቲ ግበርዎም።...” (ማቴ.28:19-20)። ኣቲ ዝኣዘዘዎ እንታይ ከም ዝኾነ ኣይጠቐስን።

እዚ ኣስተምህሮ ክርስቶስን ትእዛዙን ጠፊኡ ድዩ ወይሲ ናባና በጽሖ?

ክላዕ ክንድዚ ኣገዳሲ ክንሱሲ ጠፊኡ ክበሃል ብፍጹም ኣይክኣልን፡ ከመይ ኢሉ ድኣ ኢዩ ናባና ዝበጽሖ?

ዋላኪ ንኣዋርያ ጳውሎስ ሓደ ካብቶም ዓሠርተው ሓደ

ኣዋርያት ስለ ዘይኮነን ብድሕሪ ትንግሌ ጉይታውን ምስ ኣዋርያት ኣብቲ ርክብ ስለ ዘይነበረን፡ ሸለል እንተ በልናዮ። እቶም ኣርብዓ መዓልቲ ምስ ጉይታ እናተዛረቡ ዘሕለፍዎ ኣዋርያትውን፡ እቲ ዝጸሓፍዎ ውሑድን ንኹሉ ኣስተምህሮ ክርስቶስ ዘጠቓልልን ኣይኮነን።

ሓንቲ መልሲ ተራፋትና፡ ንሳ ኸኣ ኣስተምህሮ ክርስቶስ ናባና ብውርሻ ኣበውን ብምርኽባብ ሕድሪ ኣዋርያትን ኣቢሉ ናባና በጽሖ።

ቤተክርስቲያን ከኣ ከምቲ ቃል ጉይታ ብሂደወት ትነበረሉ ኣላ፤ “እዘን ኣነ ዝነገርኩኹም ቃላት፡ መንፈስ ኢየን ህይወትውን ኢየን።” (ዮሀ.6:63)። ቃል መንፈስ ተረዲኦም ናብ ህይወት ቀየርዎ፡ ብህይወት ቤተክርስቲያን ገይሩ ኸኣ ኣባና በጽሖ።

እምበኣርክስ ውርሻ ኣበው ህይወት ቤተክርስቲያን ኢዩ ክንብል ንኸእል፡ ወይ ከኣ ንሱ ባዕሉ እታ ህያው ቤተክርስቲያን ኢዩ።

እዚ ኸኣ እቶም ቅዱሳን ኣዋርያት፡ ብኹሉ እቲ ካብ ጉይታ ዝተማህርዎን ኩሉ እቲ ካብኡ ዝወሰድዎን ኣብ ህይወት ቤተክርስቲያን ደኣ ኣስፈርዎ እምበር፡ ኣብ ወንጌላቶምን መልእክታቶምን ኣየስፈርዎን። ኣብ ህይወት ቤተክርስቲያን ህያውነት ሓደን። እቲ ሥርዓታትን ኣገባባን ምሥጢራት ቤተክርስቲያንውን ሓደ ካብዚ ኢዩ።

እቲ ኣስተምህሮ ጉይታ ኣብ እምባ እንታይ ይመስለኩም? (ማቴ.5:7)፡ እዚ ኩሉ እቲ ናይ ሠለስተ ዓመት ኣስተምህሮ ጥራይ ዲዩ?! ብርግጽ ኣይኮነን። ቃል ጉይታ ግን ኣይጠፍእን። ኣዋርያት ኣብ ልቦም ዓቕርዎ፡ ካብ ኣእዛን ኣእምሮኦምን ካብቲ ሠናይ ሃብቲ ልቦምን ካብቲ ቅዱስ ምዝካሮምን ቃላት ጉይታ

አውላጋም ንቤተክርስቲያን አረከብዋ። ሕድሪ እቶም መንፈስ ቅዱስ አብ ልዕሊኦም ዝሠፈረ፡ ከምቲ እሙን ተስፋኡ ቦቲ ዝበሎ ዘዘከሮም፡ (ዮሃ.14፡26) ካብ ሓዋርያት ዝተረከብናዮ፡ ወይ (ውርሻ አበው) ብዝብል ኣርእሱቲ ገይራ ኣስፈረቶ፡ እዚ ብዛዕባ ቃል ጎይታና ኢየሱስ ክርስቶስ ኢዩ።

ውርሻ አበው ካብ ኣስተምህሮ ሓዋርያት ኢዩ

መብዛኤትኦም ሓዋርያት መልእኽትታት ኣይጸሓፉን፡ ኣበይ ደኣ ኣሎ ኣስተምህሮኦም? ኣበይ ደኣ ኣሎ እቲ ተግባር መንፈስ ቅዱስ እቲ ብኣፍ ነቢያት ዝሠረብ ኣምላካዊ ምግባጽ?

ካብ ሓዋርያት ውን እቲ ኣባና ዝበጽሖ ኩሉ ኣስተምህሮኦም፡ ንሱ ጥራይ ዘይኮነ ኣሎዉ። ኣስተምህሮ ሓዋርያ ያዕቆብ እታ ሓንቲ መልእኽቲ ኣባና ዝበጽሖት ጥራይ ኣይኮነትን። ከምኡ ድማ ኣስተምህሮ ሓዋርያ ይሁዳ እታ ሓንቲ ምዕራፍ ጥራይ ኣይኮነትን። ብዛዕባ እቶም መልእኽቶም ናባና ዘይበጽሖ ሓዋርያትክ ከመይ ይኹን? እንታይ ኢዩ ነይሩ ብሥራቶም? ንቤተክርስቲያንክ እንታይ ዝሓደግዎ ኣሎ?

ምናልባት ኩሉ እዚ ዝተጠቐሰ ወይ ገለ ክፋል ካብኡ ብውርሻ አበው ኣቢሉ በጺሑና ይኸውን።

ሓዋርያት ኣብ ቤት ጸሎት ይኣትዉን የምህሩን ንዝተጸረርዎም ይረትዑን ነበሩ፡ ካብዚ ዋላ ሓንቲ ኣይበጽሓናን። ብዙሕ ሰብ ክሳብ ዝኣምን ኣብ ኢየሩሳሌምን ይሁዳን ሰማርያን ኣበሠሩ። ቊሩብ ቃል ብሥራቶም ጥራይ እንተ ዘይኮይኑ ናባና ዝበጽሖ የልቦን። ሓዋርያ ጳውሎስ ከኣ ኣብ ሮማ ገዛ ተኸርዮ፡ ክልተ

ዓመት ዝኣክል ብመንግሥቲ ኣምላኽ የበሥር ነበረ፡ ብኹሉ ትብዓት ከኣ የስተምህር ነበረ፡ (ግብ.28፡30-31)። ካብዚ ናባና ዝበጽሖ የልቦን፡ ኣበይ ደኣ ኣሎ እዚ ኹሉ?

ብዘይጥርጥር ሓዋርያት ንቤተክርስቲያን ሥነ-ሥርዓት ሠርዑላ፡ እንታይ ኢዩኽ ንሱ?

እቶም ጎይታ ኹሉ ትምህርቲ ዝገለጸሎም ሓዋርያት፡ ቤተ ክርስቲያን ክትመሓደረሉ እትኸእል ሥርዓት፡ ከይሠርዑላ ሓዲጎ ምዋ ኢልናዶ ንሓስብ ኢና?። ብርግጽ ሕግን ሥርዓትን ሓዲጎ ሙላ ኢዮም፡ ግን ኣብ መልእኽታቶም ኣይተጸሕፈን። እዚ ኸኣ ንግለ ሰባት ኣይኮነን ወይ ከኣ ኩሉ ሰብ ብሥነ-ምግባር ዝፈልጦ ኢዩ።

እዚ ኹሉ ኸኣ ብዘይጥርጥር ብሰንሰለታዊ ምርኽኻብን ብውርሻ ኣበውን ኣቢሉ በጽሓና።

እንሆ ኸኣ ሓዋርያ ዮሃንስ ኣብ መወዳእታ ካልኣይ መልእኽቲ ከምዚ ዝስዕብ ይብል፤ “ናባኻትኩም ዝጽሕፎ ብዙሕ ነገር ነሩኒ ክንሱ፡ ብወረቐትን ብቐለምን ክጽሕፎ ኣይፈቐኹን። ግናኸ ሓጎስና ምእንቲ ክምላእሲ፡ ናባኻትኩም ክመጽእ እሞ ኣፍ ንኣፍ ክዛረብ ኩም፡ ተስፋ እጎበር ኣሎኹ።” (2ዮሃ.12)። ልክዕ ከምኡ ዝኣመ ሰለ ቃል ከኣ ኣብ ሣልሳይ ምዕራፍ ደጊሙ ጠቐስዎ ኣሎ (3ዮሃ.13-14)። እንታይ ኢዩ እቲ ዘይተጸሕፈ ኣፍ ንኣፍ ዝተዛረቦ ዘረባ? ከመይ ኢሉኽ ናባና በጽሖ?

ክንግንዘበሉ ዘሎና፤ ኣብቲ ካብ መልእኽቲ እሆም ክልተ ሓዋርያት ዝተንከፍናለን፡ ኣዕታትና ሓዋርያት ሓደ ሓደ ጊዜ እንተ ድኣ ዕድል ረኺቦም፡ ካብ ኣብ ወረቐት ምጽሓፍ፡ ብቐል ምስትምሃር ኢዮም ዝፈትዉ ነይሮም። ናይ ቃል ኣስተምህሮኦም ካብ ወለዶ ናብ ወለዶ ብቐል ይረኽቡ ነበረ፡ ክሳብ ኣብዚ

ዘመናውን በጽሑ።

አብ መልእክታቶም ከአ ብዙተካእለ መጠን፤ አብቲ ሓፈሻውን ሕጊ መሠረተ-እምነትን ዝተወሰነ ነገራት የተኩሩ ነበሩ፤ ብዛዕባ ዝርዝር ሥርዓት ቤተክርስቲያንን ሥርዓትን ግን፤ ንሥነ-ምግባር ቤተክርስቲያን ሓደጉላ። ንሰባት ከአ ብተግባራዊ ህይወት ደኣ ምበር፤ ብጹሐፋት ገይሮም ጥራይ ኣይኮነን ዝምህርዎም ዝኾሩ።

ከምኡውን ሓዋርያ ጳውሎስ አብ ቀዳማይ መልእክቲ ናብ ሰብ ቈረንቶስ ከምዚ ዝሰዕብ ይብል፤ “... ነቲ ዝተረፈ ግና ምስ መጻእኩ፤ ከሠርዖ ኢየ።” (1ቈረ.11:34)። እንታይ ኢዩ እቲ ሓዋርያ ጳውሎስ ዝሠርዖ ናባና ዘይበጽሐ? ምናልባት ናባና ደ ብውርሻ ኣበው በጺሑ ይኸውን?

ከምኡውን ሓዋርያ ጳውሎስ ንተማሃራዩ ቲቶስ ኤጲስቆጶስ ቅሬጥስ ከምዚ ዝሰዕብ በሎ፤ “ከምቲ ኣነ ዝአዘዘኩኻ ገርካ፤ ዝተረፈ ምእንቲ ክትሰርዕ፤ አብ ከከተማኡውን ሽማግሌታት ክትሸይም፤ በዚ ምክንያት እዚ ኢየ አብ ቅሬጥስ ዝሓደግኩኻ።” (ቲቶ.1:5)። አብቲ መልእክቲ ግን ሥርዓት ምቕባእ መዓርገ ክህነት ኣይገለጸን።

ብዛዕባ ጸሎታት ይኹን ወይ ካልእ ሥርዓታት፤ ወይ ከአ እቲ ክሕሎ ዘሎዎ ግዴታ፤ ብኣፍኣዊ ምርክኻብ እንተ ዘይኮይኑ፤ ቲቶስ፣ ነዚ ጉዳይ እዚ ምትግባሩ ካበይ ፈለጠ? ስለዚ ኸአ “ከምቲ ኣነ ዝአዘዘኩኻ” በሎ። እዚ ትእዛዝ ከአ አብቲ መልእክቲ ብዝርዝር ኣይተጻሕፈን። እቲ ኤጲስቆጶስ፤ ነቲ ምትግባር ካብ ኣፍ ናብ ኣፍ ኢዩ ዘፍለጠ፤ ናባና ኸአ ብውርሻ ኣበው ኣቢሉ በጽሐ።

ሓዋርያ ቅዱስ ጳውሎስ ንተማሃራዩ ጢሞቴዎስ ኤጲስቆጶስ ኤፌሶን ዝበሎ ነገራት ልክዕ ብኸምዚ ንርድኦ፤ “እዚ ኣብ ቅድሚ

ብዙሓት ምስክር ካባይ ዝሰማዕካዮ ድማ ንኻልኦት ክምህሩ ንዝከኣሎም እሙናት ሰብ ሕድሪ ሃቦም።” (2ጢሞ.2:2)።

አብዚ ብምስማዕ ድኣ እምበር ብጽሑፍ ኣይኮነን። እቲ ካብኡ ዝሰምዖውን እንታይ ከም ዝኸነ ኣይተጠቕሰን። ብዘይጥርጥር ከአ እዚ ኣስተምህሮ እዚ ከምቲ ካብ ቅዱስ ጳውሎስ ናብ ቅዱስ ጢሞቴዎስ ዝተመሓላለፈ፤ ካብኡ ኸአ ናብቶም እሙናትን ክኢላታትን ንኻልኦት ክምህሩ ንዝኸኣሎውን ተመሓላለፈ። እቲ ምርክኻብ ከአ ክሳብ ናባና ዝበጽሐ ቀጸለ።

እቶም ንኹሉ ነገር ካብ መጽሓፍ ቅዱስ ብጥቕሲ ክምስክሩ ግዲ ዝበሉ፤ እቲ ሓዋርያ ዮሃንስ ካብ ኣፍ ናብ ኣፍ ዝበሎ ረስዑ (2ዮሃ.)። እቲ ኣብ ኣብያተ-ክርስቲያናት ብዘይጽሑፍ ዝሠርዖውን ረስዑ (1ቈረ.11:34)። እቲ ንተምሃሮ እም ዝአዘዘዎምውን ረስዑ (2ጢሞ.2:2)። ነቲ ኣብ መልእክቶም ይኹን ኣብ ወንጌላ ቶም ኣብ ጽሑፍ ዘይሠፈረ ኣስተምህሮ ሓዋርያት፤ ኣብ ቤተ ክርስቲያን ድማ ናብ ናይ ሥነ-ምግባር ህይወት ዝተለወጠ ረስዑ...

ነዚ ሓደ ከም ኣብነት እንጠቕሶ፤ ንሰንበት መዓልቲ ጎይታ ንክትከውን ምቕዳሶም ኢዩ።

ከሎም እቶም ብመጽሓፍ ቅዱስ ዝኣምኑ ክርስቲያን፤ እሞ ኸአ ነቲ ናይ ቤተክርስቲያን ውርሻ ኣበው ዝጸረሩ፤ ኣብ ክንዲ ንቐዳመይቲ ሰንበት፤ ንሰንበት ይቕድሱ። ብፊደል እታ “ንመዓልቲ ቀዳመይቲ ሰንበት ክትቅድሳ ዘክር” (ዘጸ.20:8)፤ (ዘዳ.5:12)። እትብል ጥቕሲ ብፍጹም ግድን ኣይብሉን።

ኣብ ክንዲ ቀዳመይቲ ሰንበት ንሰንበት ምክባር ዝብል ኣስተምህሮ ካበይ ኣምጽእዎ?

ካብ ወንጌል ድዩ ወይስ ካብ ውርሻ ኣበው? ብዘይጥርጥር ካብ ውርሻ ኣበው ኢዩ። ምስናይ እዚ ግን ሓንቲ ጥቕሲ ኳ እንተ

ኾነት “ሰንበት አክብሩ” ትብል ወይ ከአ “ንሰንበት አክብር ዝኾነ ሥራሕ ከአ ብመዓልቲ ሰንበት አይትሥራሕ” ትብል አይረክቡን።

ሰንበት ምክባር፣ አባታትና ሓዋርያት ዘተግበርዎ፣ ሓደ ካብቲ ናይ ቤተክርስቲያንና ውርሻ አበው ኢዩ፣ እዚ ኸአ ካብ ቃል ጉይታና ኢየሱስ ክርስቶስ ኮይኑ ግን ኣብ ወንጌል ብግልጺ ዘይተጸሕፈ ኢዩ። ኣብ ግብሪ ሓዋርያት በዚ ኣምላኻዊ ምርኽኻብ ዝሕብር ተግባር ተጠቓሉ ኣሎ።

እዚ ዘይተጸሕፈ ትእዛዝ ግን፣ ቤተክርስቲያን ትኣምነሉን ኣብ ተግባር ተውዕሎን ኮይኑ ኣሎ፣ ስለዚ ድማ ኩለን ኣብያተክርስ ቲያናት ንሰንበት ምቕዳሰን፣ ብውርሻ ኣበው ቤተክርስቲያን ከም ዝኣምና የመልክት።

ኣብ መልእኽቲ ሓዋርያ ጳውሎስ ከአ ንሱ ካብ ጉይታ ይረኻኹብ ከም ዝነበረ ዘመልክት ኣሎ።

ንሱ ብዛዕባ ምሥጢር ቅዱሴ ከምዚ ዝሰዕብ ይብል፤ “ኣነ ካብ ጉይታ ዝተቐበልኩም ኢየ እሞ፣ ንኣካትኩምውን ዝነገርኩም፡...” (1ቈረ.11:23)።

እምበኣርክስ ንሱ ኣብዚ ብዛዕባ ምርኽኻብ ኢዩ ዝዛረብ ዘሎ፣ ካብ ጉይታ ዝተቐበሎ፣ ናብ ቤተክርስቲያን ኣብ ቈረንቶስ ኣረኪብዎ፣ ዋላኳ መጽሓፍ ቅዱስ፣ እቲ ሓዋርያ ጳውሎስ ካብ ጉይታ መኣስን ብኸመይን ከም ዝተረከቦ እንተ ዘይጠቐሰ፣ ብዛዕባ ሃይማኖታዊ መምርሒ ግን ሓሳባት ይህብ፣ ከመይ ኢሉ ብምርኽኻብ ንቤተክርስቲያን ከም ዘእተዎ ኸአ ይሕብር።

አቆዲምና ኣብ ወንጌል ከመይ ገይሩ ጉይታ እዚ ምሥጢር እዚ ንሓዋርያት ከም ዘረከቦም ፈሊጥና፣ ንቤተክርስቲያን ከም ዘረከብዎ ግን ኣይጠቐሱን። ምክንያቱ ኣድላይነቱ ቤተክርስቲያን ክትነብረሉን ክትግብሮን እምበር፣ ናይ ምጽሓፍ ኣድላይነት

ኣይነበሮን። ይኹን ደኣምበር ሓዋርያ ጳውሎስ ከምኡ ዝዓይነቱ ምርኽኻብ ጠቓሉ ኣሎ።

ከምኡውን ሓዋርያ ይሁዳ እቲ ብመገዲ ውርሻ ኣበው ዝተቐበሎ ነገራት ኣብ መልእኽቱ ዝመዝገቦ ኣሎ።

ሀ፡- አቆዲምና ገለ ነጥብታት ካብኡ ጠቓሎና ንርና፣ እቲ ብምክንያት ሥጋ ሙሴ፣ ምስ ሰይጣን ዝኾነ ክርክር፣ ኣብ መልእኽቲ ይሁዳ ዝተጸሕፈ ክንውሸኩሉ ኢና፣ ከምዚ ዝሰዕብ ድማ ይብል፤ “ሚካኤል፣ እቲ ሊቀ መላእኽቲ፣ ግና ብዛዕባ ሥጋ ሙሴ ምስ ዲያብሎስ እናተኸራኸረ ምስ ተማገገተ፣ እግዚኣብሔር ይግናሕካ፣ ደኣ በሎ እምበር፣ ፍርዲ ጸርፊ ከዛረቦ ኣይደፈረን።” (ይሁ.9)። ካብዚ ኹሉ ከአ ኣብ ብሉይ ኪዳን ኣይተጸሕፈን። ምናልባት ይሁዳ ብመገዲ ውርሻ ኣበው ኣቢሉ ፈሊጥዎ ይኸውን።

ለ፡- ከምኡውን እቲ ህዝቢ ከመይ ኢሉ ካብ እምባ ሲና እቲ ትእዛዛት ከም ዝተቐበሎ፣ ሓዋርያ ቅዱስ ጳውሎስ ከምዚ ዝሰዕብ ይብል፤ “ሙሴ እኳ፣ እፈርህን እምብድብድን ኣሎኹ፣ ክሳዕ ዝብል፣ እቲ ትርኢት ክሳዕ ክንድዚ ዘፍርህ ነበረ።” (ዕብ. 12:21)። እዛ ከም ቃል ሙሴ ሠፊራ ዘላ ጥቕሲ፣ ኣብ ዘጸአትን ዘዳግምን ኣይተጠቐሰትን። ምናልባት ሓዋርያ ጳውሎስ ብመገዲ ውርሻ ኣበው ፈሊጥዎ ይኸውን።

ሐ፡- ከምኡ ኸአ እቲ ኣብ ራእይ ዮሃንስ ብዛዕባ ስሕተት በላዓም ዝተጸሕፈ ንውሸኹ፣ እዚ እቲ ብዝርዝሩ ኣብ መጽሓፍ ዘዳግም (ዘዳ.24:25) ዘይተጠቐሰ ግን ኣብ ራእይ ዮሃንስ ዝተጸሕፈ ኢዩ። “ነቲ ኣብ ቅድሚ እስራኤል መንሳተቲ ንምግባር፣ ንጣኦታት እተሓርደ ክበልዑን ክምንዝሩን ንባላቕ ዝመሃሮ ምህሮ በላዓም

ዝሓዙ ስለ ዘለዉኻ ግና፡ ቅሩብ ረኪበልካ አሎኹ።” (ራእ.2:14)። ኣብ ዘገሓቱ ኸኣ ከምኡ ከም ዝገበሩ ጠቐስ (ዘሁ.25)። እንተ ኾነ ግን እዚ ካብ ኣስተምህሮ በላዓም ከም ዝኮበረ ኣይጠቐስን። ምናልባት የሃንስ ነዚ ብውርሻ ኣበው ኣቢሉ ፈሊጥዎ ይኸውን።

ከምኡውን ምስ እዚ ክጽንበር ዝኸኸል እቲ ሓዋርያ ጴጥሮስ ብዛዕባ በላዓም ዝጠቐሶ ኢዩ (2ጴጥ.2:15)። ምስኡ ኸኣ እቲ ይሁዳ ኣብ (ይሁ.11) “... ምእንቲ ዓስቢ ብስሕተት በላዓም ጸደፉ” ዝበለ።

መ፡- ከምኡ ኸኣ ሓዋርያ ይሁዳ ብዛዕባ ትንቢት ሂኖክ ኣብ ብሉይ ኪዳን ዘይተጸሕፈ ተዛረበ፤ “ሂኖክ፡ እቲ ሻብዓይ ካብ ኣዳም፡ ነዚኣቶም እንሆ፡ ጎይታ ኸኸላቶም ክፈርዶም ኢሉ ምስ ኣእላፋት ቅዱሳኑ መጺኡ ኣሎ።...” (ይሁ.14-15)። እዚ ትንቢት እዚውን ካብ ውርሻ ኣበው ኢዩ ዝኸውን መሠረቲ።

ረ፡- ከምኡውን እቲ ክንግንዘቦ ዘሎና ሕጊ ምግዛር ኣቦና ኣብርሃም ካብ ኣምላኽ ኢዩ ዝተቐበሎ፡ (ዘፍ.17)። ቅድሚ ንምትግባሩ ዝተጸሕፈ ሕጊ ምውፁኡ ኸኣ ኣብ ሰባት፡ ብምርኽኻ ኻብ ኣስፋሕፍሐ።

ካብ ጥቕምታት ውርሻ ኣበው

፩፡- ንባዕሉ መጽሓፍ ቅዱስ ብውርሻ ኣበው ኢና ፈሊጥናዮ፡ ብዘይእዚ መንገዲ ክንፈልጦን ከነለልዮን ኣይምኻኣልናን። ብድሕ ሪዚ ድማ ንመጽሓፍ ሓድሽ ኪዳን ቅዱስ ገባኢታት ወሰነልና።

፪፡- ብውርሻ ኣበው ኣቢሉ ኩሉ ሥርዓትን ኣገባብን ውርሻ ቤተክርስቲያንን ናባና በጺሑ።

፫፡- ውርሻ ኣበው ካብ ወለዶ ናብ ወለዶ እናተመሓላለፈ ነቲ ቅኑዕ እምነት ዓቕበልና። ንነብሲወከፍ ሰብ ጥቕስታት መጽሓፍ ቅዱስ፡ ከከምቲ ዝርድኦ ክገልጸ እንተ ዝሕደግ ነይሩ፡ ብሓደ እምነት ዘይተጠርነፉ ብዙሓት ማሕበራትን ውጥናትን ምተረኽቡ። ምክንያቱ መጽሓፍ ነብሱ ዝኸኸለ ኢዩ፡ ትርጉም ከኣ ነብሱ ዝኸኸለ ኢዩ።

፬፡- ሓደ ሓደ ሃይማኖታዊ መምርሕን ኣስተምህሮን ከም ንመዓልቲ ሰንበት ምቕዳስ፣ በረኽት መስቀል፣ ብሓንቲ ቃል ኪዳን ምንባር፣ ንምውታን ምጽላይ፣ ናይ ነብሲወከፍ ክህነት ደረጃን ተግባሩን ዓቀበልና።

ቅኑዕ ውርሻ ኣበውን ዘይቅኑዕ ውርሻ ኣበውን

እቶም ውርሻ ኣበው ዘይቅበሉ፡ “ጎይታና ኢየሱስ ክርስቶስ ነጺግዎ” ኢሎም የመክንዩ፡ ንሱ ኸኣ ኣብቲ ንጸሓፍትን ፈሪሳውያንን ዝገሠጸም ኢዩ፡ “... ስለምንታይ ደኣ ንሸኻትኩም ምእንቲ ሥርዓትኩም ትእዛዝ ኣምላኽ ተፍርሱ ኣሎኹም።” (ማቴ.15:3)። ከምኡ ኸኣ ምስኡ ኣተሓሕዙ ንገለ ዘይቅኑዕ ውርሻ ኣበው ወቕሱ፡ (ማቴ.15:4-6)።

ከምኡ ኸኣ ብቻል ሓዋርያ ጳውሎስ የመክንዩ “ከም ናይ ክርስቶስ ዘይኮነስ፡ ብልማድ ሰብ፡ ከም ምህሮ ቁልዑት እዛ ዓለም እዚኣ፡ ብጥበብ ዓለምን ብኸንቲን ምጥባር ሓደ እኳ ከይማርኸኩምሲ፡ ተጠንቀቐ።” (ቈሎ.2:8)።

ንሕና አብዚ ዘረባና ብዛዕባ ውርሻ ኣበው ከምቲ ብሰብ ዝተማህረ፡ ከንቶ ውርሻ ኣበው ማለትና ኣይኮነን፡ ወይ ከኣ ኣንጻር ኣስተምህሮ መጽሓፍ ቅዱስን መንፈስን ማለትና ኣይኮነን፡ ወይ ከኣ ከምቲ ጉይታና ኢየሱስ ክርስቶስ ኣጋሊጹ ዝወቐሶ...

ንሕና ነቲ ጡዑይን ዝተፈላለዩን ውርሻ ኣበው ማለት ኢና፤

፩፡- ኣስተምህሮ ጉይታ ንባዕሉ ናባና ብውርሻ ኣበው በጽሖ።

፪፡- ሓዋርያዊ ውርሻ ኣበው፡ ኣስተምህሮ ኣቦታትና ሓዋርያት ብሰንሰለታዊ ምርኽኻብ ካብ ወለዶ ናብ ወለዶ ናባና በጽሖ።

፫፡- ቤተክርስቲያናዊ ውርሻ ኣበው፡ እቲ ብቐዳስ ጉባኤታት ቤተክርስቲያን ኣብ ሕግታታን ሥርዓታታን ዝተወሰነ፡ ብዓባይቲ መምህራን ቤተክርስቲያን ኣቦታትናን ወይ ብጀጋኑ እምነት ሰማእታት ኢዩ ናባና ዝበጽሖ። እዚ ኸኣ ኣብ ኣገዳሲ ነጥቢ የሰግረና፡ ንሱ ኸኣ፤

ሥልጣን ቤተክርስቲያን ኣብ ምሕጋግ

እዚ ሥልጣን እዚ ጉይታና ኢየሱስ ክርስቶስ ነቦታትና ሓዋርያት ከምዚ ዝሰዕብ ብምባል ኣረከቦም፤ “ኣብ ምድሪ ዝሰርኩምዎ ኩሉ ኣብ ሰማይ እሱር ክኸውን ኢዩ። ኣብ ምድሪ ዝፈታሕኩምዎ ኩሉ ድማ ኣብ ሰማይ ፍቱሕ ከም ዝኸውን፡ ብሓቂ እብለኩም ኣለኹ።” (ማቴ.18:18)። ቤተ ክርስቲያን ከኣ ነዚ ተግባር ሥልጣን እዚ ኣብታ ንመጀመርታ ኣብ ኢየሩሳሌም ኣብ ዝተጋበሉሉ እዋን፡ ብ 45 ዓ. ም. ጀሚራቶ። እዚ ጉባኤ ኸኣ ብዛዕባ “ኣህዛብ ኣብ እምነት ምቕባል” ኢዩ ዘትዩ። ኣቦታትና ሓዋርያት ከኣ ነዛብ ብቐልል ዝበለ ሸኽም ኣብ እምነት ኸኸቐበልዎም ወሰኑ፡ ከምዚ ዝሰዕብ ከኣ በሉ፤ “ብዘይእቲ ዝተገብአ፡ ማለት፤ ንግኡታት ካብ

እተሠወአን ደምን፡ ካብ ሕኑቕን ዝሙትን ደኣ ክትክልከሉ እምበር፡ ገለ ሓለፋ ዖር እኳ ከይንጽዕነኩም፡ ንመንፈስ ቅዱስን ንዓናን ተራእዩና ኢዩ እዎ፡ ርእሰኻትኩም ካብዚ እንተ ሓሎኹም፡ ጽቡቕ ክትረኽቡ ኢኹም። ደኣን ኮኑ።” (ግብ.15:28-29)።

ናይ ከባብን ሓፈሻውን ጉባኤታት ምግባእ ከኣ ቀጺሉ፡ እዚ ኸኣ በቲ ጉይታና ንክህነት ዘለዎም ሰባት፡ ኸኸምህሩን ክሕግጉን ክሠርዑን ዝሃዎም ሥልጣን ኢዩ። እዚ ጉባኤታት ከኣ ንቤተ ክርስቲያን ኣስተምህሮን ሥርዓት ቤተክርስቲያንን ሠርዓላ፡ ሓደ ካብ ውርሻ ኣበው ቤተክርስቲያን ድማ ተቈጽረ።

ቅኑዕ ውርሻ ኣበው ከማልእም ዘለዎ ነጥብታት፤

፩፡- ንመጽሓፍ ቅዱስ ዘይጸረር ክኸውን ኣሎዎ። (ገላ.1:8)።

፪፡- ምስ ካልእ ውርሻ ኣበው ቤተክርስቲያን ዘይጸረር ክኸውን ኣሎዎ።

፫፡- ብ ኣብያተክርስቲያናት ቅቡል ክኸውን ኣሎዎ።

ከምቲ ፍሉጥ ከኣ ኣብ ነባሲ ወከፍ ሓድሽ ወለዶ፡ ሓድሽ ነገራት ይቀላቐል እዎ፡ ሃይማኖት ርእይቶ ክህበሉ ይጅምር፡ ምኽንያቱ ምእንቲ ህዝቢ ሓላባቶም ከይናወጽ ርእይቶኦም ውን ከይዝሮን፡ እቲ ሓቂ ካብ ከንቲ ኣበይ ከም ዘሎ ምፍላጥ ከይሰእኑን፡ ከምኡውን ኮሎም ሰባት ብመጽሓፍ ቅዱስን መሠረተ ሃይማኖትን ፈላጣት ስለ ዘይኮኑ ኢዩ።

ስለዚ ኸኣ ቤተክርስቲያን ብሥልጣን ኣስተምህሮን ምሕጋግ ሥርዓትን ተበጊሳ፡ ብዛዕባ እቲ ጉዳይ ርእይቶኣ ክትህብ ትጅምር፡ ምኽንያቱ ከምቲ መጽሓፍ ዝበሎ፡ ካብ ኣፍ ካህን ሕጊ ይውሰድ።

ብቐጻልነት ወለዶታት ድማ ኣስተምህሮ ቤተክርስቲያን ኣብ ዝተወሰነ ወለዶ፡ ናብ ውርሻ ኣበው ይቐየር እዎ ወለዶታት

ይወርስዎ።

አቦታትና ሓዋርያት ከአ ውርሻ አበው ንክሶቀብ አዘዙ፤

ሓዋርያ ጳውሎስ ከምዚ ዝሰዕብ ይብል፤ “ደጊም፡ እንቲም አሕዋትና፡ ጸኒዕኩም ቁሙ እሞ ነቲ ብቻልና ወይ ብደብዳቤ ታትና እተመሃርኩምዎ ትምህርቲ ሓዝዎ።” (2ተሰ.2:15)። ከም ኡውን ከምዚ ዝሰዕብ ይብል፤ “እምበኣርከስ፡ ኡቲም አሕዋትና፡ ካብቲ ቦቲ ካባና እተቐበሎ ምህሮ ዘይነብር፡ ብዘይሥርዓት ዝመላለስ ዘበለ ሓው ክትፍለዩ፡ ብስም ጉይታና ኢየሱስ ንእዝዙ ኩም አሎና።” (2ተሰ.3:6)። ንሱብ ቁረንቶስ ከአ ከምዚ ዝሰዕብ ብሎም፤ “ሕጂ ድማ ብኹሉ ስለ ዝዘከርኩምንን ከምቲ ዝመሃር ኩኹም ጌርኩም፡ ነቲ ምህሮ ስለ ዝሓዝኩምዎን እንእደኩም አሎኹ።” (1ቁረ.11:2)።

ካብቲ ብጣዕሚ ዘሕዝን ከአ አሕዋትና ፕሮቴስታንት፡ አብቲ ናይ በይሩት ትርጉም መጽሓፍ ቅዱስ፡ አብ ክንዲ (ውርሻ አበው) ምባል (አስተምህሮ) ኢሎም ተርጉሞምዎ አለዉ። እዚ መኾኒኡ ኸአ ንሓሳባት ውርሻ አበው ስለ ዝድግፍ ኢዩ። እቲ ውርሻ አበው ዝብል ቃል ግን አብቲ ኩሉ ቤተክርስቲያን ዘይትቐበሎ ናይ ክንቲ ውርሻ አበው ከም ዘሎዎ ገዲፎምዎ።

ፕሮቴስታንት ውርሻ አበው አሎዎም፤

እዚ ውርሻ አበው እዚ ኸአ እተን ማሕበራቶም ብሓደ እምነት ዝነብራሉ ኢዩ፡ አብቲ ናይ ግሊ መጻሕፍቲ ጸሎቶም ክንርእዩ ንክእል፡ ከም አብነት... አቃውማ ካህናት፣ ሽማግሌታት ከምኡ ዘአመሰለን...

ዝኾነ ዘዝተገልጸሉ አይኮነን ዝብል፡ ወይ ከምቲ ዝፈቐዶ ዝገብር፡ ዝክተልዎ ሥርዓት አሎዎም።

እዚ ዋላ እኳ ብኸልእ አስማት እንተ ተሰምዮ ብዘይጥርጥር ውርሻ አበው ኢዩ።

ዝኾነ ይኹን፡ ፕሮቴስታንት ንውርሻ አበው ምስናይ ምክኡ ዶም፡ ዝጥቀሙሉን ዝከታተልዎን ውርሻ አበው አሎዎም። ንሥርዓት እና ከሓዱ ናይ ገዛእ ርእሶም ሥርዓት አሎዎም። ዝተጸንዐ ጸሎታትን ናይ መዛሙራት አዝማችን አብ ዝተፈላለዩ ቦዓለ ሽመታትን ጉዳያትን ከም ጥምቀትን ቃል ኪዳንን ሞትን ደጋጊሞም ዝጥቀሙሉ ንባባትን ዝብልዎ ጸሎታትን አለዎም። እዚ ኸአ ንዝተጸሕፈ ጸሎታት እናከሓዱ ኢዮም።

እምበኣርከስ ውርሻ አበው አሎዎም... ነቲ ዝተፈልየን ንሃይማኖታዊ መምሪሒኦም ዘይሰማማዕን ውርሻ አበው ግን ይክሕዱ። ውርሻ አበው አዝዩ ሃብታም ውርሻ ክንሱ፡ ዝኾነት ቤተክርስቲያን ምስ እተጥፍእ ክሳራኡ ኢዩ፡ ብዘይሕሉፍ ታሪኽ ኮይና ኸአ ትተርፍ፡ ንኹሉ ስብ አብቲ ናይ ምርዳእን ምትርጓምን ነፃነቲ ገታኢ (መላሲ) ዘይብሉ ኮይኑ ይተርፍ።

ከምኡውን አሕዋትና ፕሮቴስታንት ንቻላት አቦታቶም ይከናኹ፤

ንሕና አብ ትርጉማት ቃል አቦታት፡ ከም መጻሕፍቲ ቅዱስ ዮሃንስ አፈወርቂ ክንምርኩስ እንከሎና፡ አብ ሥነ-መለኮትን ሃይማኖታዊ መምርሕን ከአ መጻሕፍቲ ቅዱስ አትናቴዎስን ከምኡ ኸአ ቅዱስ ቄርሎስን ቅዱስ ጎርጎርዮስ-ዓቢይን፡ ብቃል አምላኽ ተናጋሪን... ንምርኩስ፡ ንሳቶም ከአ ንመጻሕፍቲ ሉተር ይግደሱ፡ ከምኡ ኸአ ካልቪንን ዞኤንጂልን ማውዲን፡ ነቶም ካብእም ውሩያት ሰባትውን አቦታት ኢሎም አይሰምዎምን። ቦቲ ሓደ ወገን ግን ንመጻሕፍቶም ካብቲ ሥነ-ፍልጠት አቦታት ይጅጽርዎ...

ዋላ እኪ እንተ አክበርዎም፡ ብእኣም ግን አይምርሑን
ኢዮም...

መጻሕፍቶም አገዳሰነት አለዎ፡ ምጽራርን ዘይምኽታሉን ግን
ይከኣል ኢዩ... ከም ርእይቶ መጠን አገዳሰነት አለዎ፡ ግን ግዴታ
አይኮነን...

